

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
АЛМАТЫ ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Қазақстанда бизнес-әдептің дамуы

Орындаған: Шарден А
Жарқынбекова Н
Мелдебек А
Тексерген: Абдильдаева Н

Әрине, халықаралық қатынастарды дамыта отырып, біздің ел әлемдік бизнес аренасында маңыздылыққа ұмтылады, ал Қазақстанның бизнес этикасы Азиядан гөрі Еуропаға жатқызылуы мүмкін. Дегенмен, кейбір қазақ мәдени дәстүрлері іскерлік әдеппен тамаша біріктіріледі.

Қазақстандағы бизнес қатаң бәсекелестік жағдайында ынтымақтастық болып табылады. Қазақстандағы бизнес серіктестермен қарым-қатынас - ымыраға келу, үйлесім, дипломатия, қарым-қатынасты сақтау және дамыту.

Қазіргі уақытта іскерлік әдеп бірте-бірте Қазақстан сияқты дәстүрлі қазақ үшін Қазақстанда өзгертілген - халықаралық ынтымақтастық мүддесіне өз дәстүрлерін бейімдей алатын ел. Сондықтан, қазақ ұлттық іскерлік этикет белгілі ерекшеліктеріне назар аудару керек.

Қазақстандағы әлеуетті болашақ іскер серіктесті қалай таныстыру және қалай қабылдауға болады?

Қазақстандағы құттықтау «сәлем беру» деп аталады және егер сіз дұрыс емес білсеңіз, ынтымақтастықты орнату үдерісі көп уақытты қажет етеді. Бірақ сізге қателесу өте қиын болады, себебі сіз еліміздің қасиетті дерлік қонағысыз.

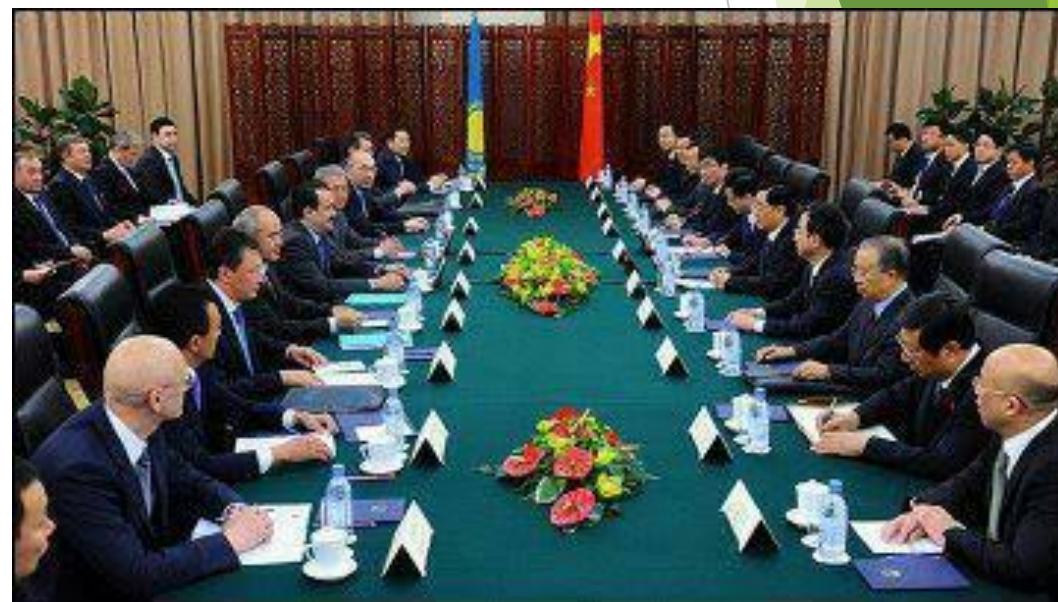
Қолды сілкіп жатқанда, күлімсіреуді ұмытпаңыз. Қатты қол беріп амандасудың қажеті жоқ, тек жеңіл оң қолыңызды беріп амандассаңыз жеткілікті. Күшті құшақтар - бір жыныстағы достар үшін ғана. Екі қолыңызбен немесе оң қолыңызды беру әдеті, сол жақтан кеудеге басу - Қазақстан үшін тән. Әйелдер қолын қыспайды, бірақ іскерлік кездесуде - мүмкін. Егер сіз Қазақстандағы іскерлік кездесулерде әйел болсаңыз, онда алдымен қолыңызды созбауға тырысыңыз - ол сізге дейін созылғанша күтіңіз.

Ислам дінін ұстанушылар қатарынан болса, «Ассаламуалейкум» яғни, «Сендерге тыныштық пен амандық болсын», ал сіз «Уағалейкумассалам» яғни, «саған да соны тілеймін» деп жауап қайтаруға болады. Жұмысшы өзінің бастығына бірінші амандасқандай, кіші әрдайым үлкенмен бірінші амандасады. Қазақстанда үлкеннің орны бір бөлек. Ал, кіші әрқашан үлкеннен ақыл алып, көмектесуге дайын болу керек. Искерлік серіктесті тікелей атымен немесе тегімен атаған дұрыс болады. Серіктестің рұқсатынсыз оны атымен немесе тегімен атаған дұрыс емес.

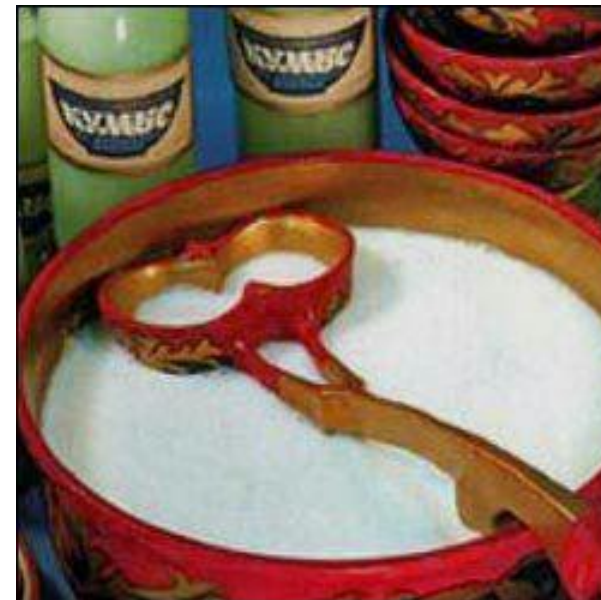

Қазақстанда алыстан келген адамдарға құрмет көрсетіледі. «Алыстан алты жасар бала келсе, алпыстағы қария орнынан тұрып амандасады» деген ескі мақалы бар. Егер кешігіп келген жағдай болатын болса, барлығымен бірдей амандасқан жөн. Ал, тек өз таныстарыңызбен амандасып қалғандарына көңіл аудармасаңыз, сіздің ол қылығыңызды тәрбиесіздікке жатқызуы әбден ықтимал.

Қазақстандағы бизнес қатаң бәсекелестік жағдайында ынтымақтастық болып табылады. Қазақстандағы бизнес серіктестермен қарым-қатынас - ымыраға, үйлесімге, дипломатияға, қатынастарды сақтауға және дамытуға ұмтылады. Сіздің жеке қасиеттеріңіз сіздің бизнес-ұсынысыңыздың әлеуетті пайдасынан кем емес. Сізге бірдей сұрақ он түрлі жолмен беріледі, қазақтар баяу болғандықтан емес, бірақ олар барлық ақпаратты екі рет тексергісі келеді. Егер келіссөздер кезінде қазақ өзінің көзқарасын қатты қорғаса, бұл агрессия көрінісі емес. Бұл тек гендерде - көшпенділер өздерін қорғау үшін қолданылады. Бірақ сіздермен, еуропалық және қонақ ретінде, олар қатаң емес, дипломатиялық келіссөздер жүргізуге тырысады. Келіссөздер барысында сіздің барлық күштеріңізбен қақтығыстардан аулақ болыңыз - қазақстандықтар оларға ұнамайды. Алматыдан келген бизнесмендер үлкен артықшылықтарға ие, олар өздерінің келіспеушіліктерсіз үздік бизнесін жасай алады. Қазақстандық кәсіпкерлер күрделі, табандылықпен, тез бейімделуде, біртұтас жұмыс істеуге дайын, адал, күнделікті жұмысында қарапайым және қарапайым емес. Ия, олар өздерінің әлеуметтік мәртебесіне байланысты әртүрлі адамдармен қарым-қатынас жасайды.

Іс туралы әңгімелесуді бастамас бұрын, қабылдаушы тарап әңгімені әңгімелесуден бизнеске дейін аударып, шай ішіп, қарым-қатынас пен қонақжайлылыққа ие болғанша күте тұрыңыз. Егер Қазақстанмен іскерлік қарым-қатынас орнатудың бастапқы кезеңдері дұрыс болса, онда сіз тек қаржылық пайда алып қана қоймай, сонымен қатар уақытты жақсы өткізе аласыз. Қазақстандағы кездесудің аяқталуы болжанбайды, сондықтан кездесуді екі-үш сағатқа қысқа жоспарламаңыз. Қазақстаннан әлеуетті серіктестеріңізді көрсету үшін өздеріңізге уақыттың бар екенін көрсетіңіз.

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА РАХМЕТ!

